

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

 VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Mgr. Slávka Krajňáková

DEJINY OKOLO NÁS

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Slávka Krajňáková

Kontakt na autora UZ: ZŠ, Kúpeľná 2, 080 01 Prešov
sl.krajnakova@gmail.com

Názov: **Dejiny okolo nás**

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok
vypracoval: PaedDr. Eva Bilišňanská

ISBN 978-80-565-0905-0

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inkluzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text nepresiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Dejiny okolo nás

**Milí žiaci, mnohí z vás už vedia všeličo možné z minulosti ľudstva i vlastného národa.
Pod'me si spolu zacestovať v čase.**

Historické pramene delíme na /zakrúžkuj správnu odpoved'/ :

- a) hmotné, písomné, fotografické**
- b) hmotné, písomné, obrazové**
- c) hmotné, opísané, obrazové**

Archeológia je veda, ktorá skúma na /zakrúžkuj správnu odpoved'/ :

- a) hmotné pamiatky**
- b) písomné pamiatky**
- c) všetky pamiatky**

V archíve sú uložené /zakrúžkuj správnu odpoved'/ :

- a) obrazy**
- b) písomné pramene**
- c) zbrane**

O písomné pramene sa starajú /zakrúžkuj správnu odpoved'/ :

- a) archivári**
- b) kartografi**
- c) historici**

Rozdel' tieto predmety do skupín.

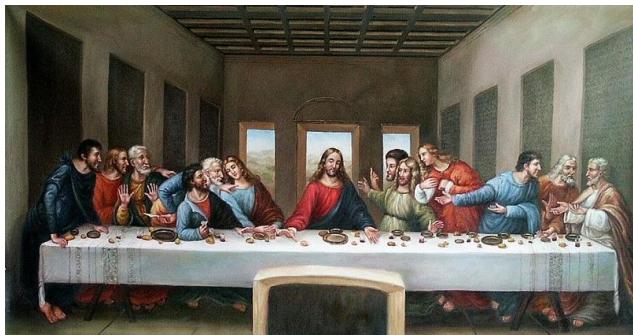
**pästný klin, husle, obraz Mony Lisy, katedrála, denník,
fotografia, mince, listy, mapa, náušnice, triedna kniha,
videoklip, diplom, olejomal'ba**

Hmotné pramene

Písomné pramene

Obrazové pramene

Pomenuj druh historického prameňa na obrázku.

Najznámejšia galéria v Paríži sa volá /zakrúžkuj správnu odpoved'/:

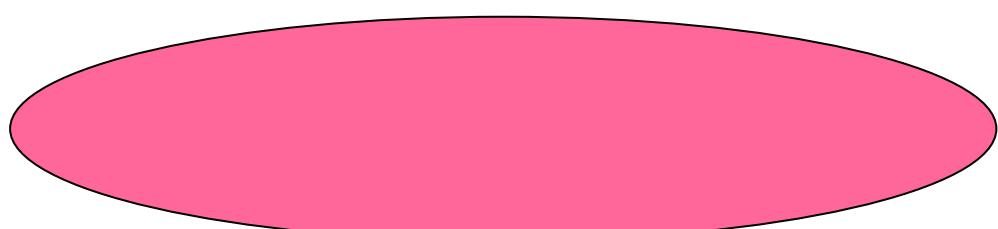
- a) Louvre
- b) Loira
- c) Londýn

Najkrajšie sviatky kresťanov sú /zakrúžkuj správnu odpoved'/:

- a) Chanuka
- b) Veľká noc
- c) Vianoce

Poradie rokov od významnej udalosti sa volá..... Odpoved' nájdeš pomocou prešmyčky.

OLOPEČTET

Vytvor správne dvojice. Prirad' dátum ku štátnemu sviatku Slovenskej republiky.

vznik Slovenskej republiky	29. august
sviatok sv. Cyrila a Metoda	17. november
výročie Slovenského národného povstania	1. september
deň boja za slobodu a demokraciu	5. júl
deň Ústavy Slovenskej republiky	1. január

Správne urč storočie.

Letopočet	Storočie
1277	
309	
2014	
56	
1133	
1409	
1799	
6	
24	
1999	
2001	

Vysvetli pojmy.

letopočet

storočie

Historický prameň je /zakrúžkuj správnu odpoved'/:

- a/ prameň vyvierajúci v horách
 - b/ predmet, ktorý je zdrojom poznania minulosti
 - c/ iné pomenovanie pre archeológia

Doplň nasledujúce vety.

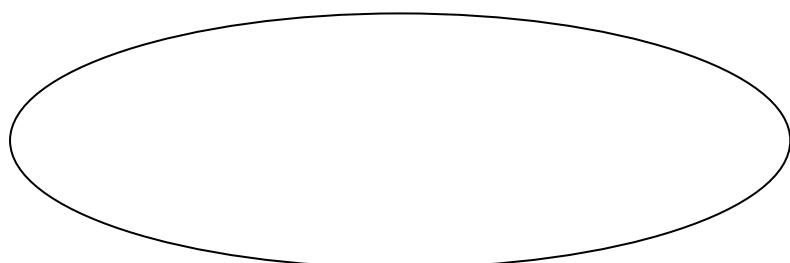
Archeológia je

Historické pramene delíme na

A decorative horizontal line consisting of three rows of black dots, centered horizontally on the page.

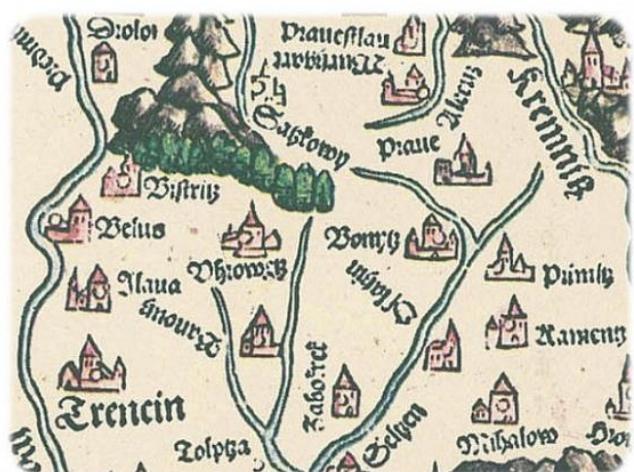
Zmenšený model Zeme sa volá..... Odpoved' Ti pomôže nájsť prešmyčka.

LÓSBUG

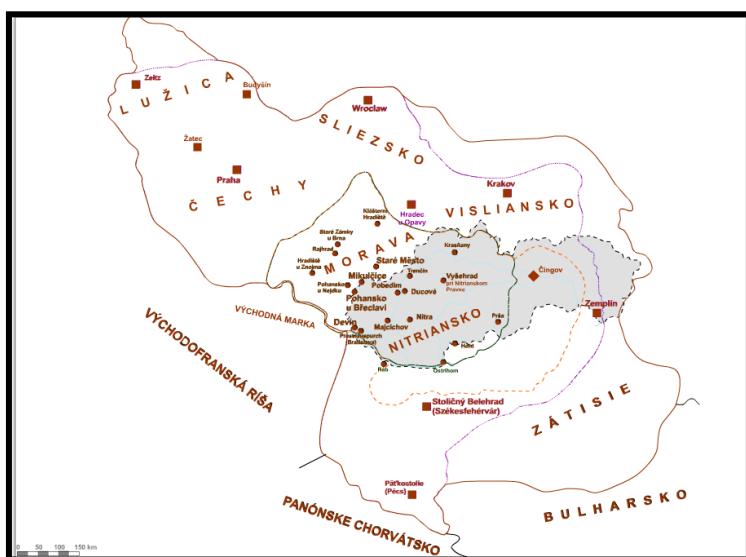

Na čo nám slúžia mapy?

.....
.....
.....
.....

Aké otázky môžeš položiť historickej mape?

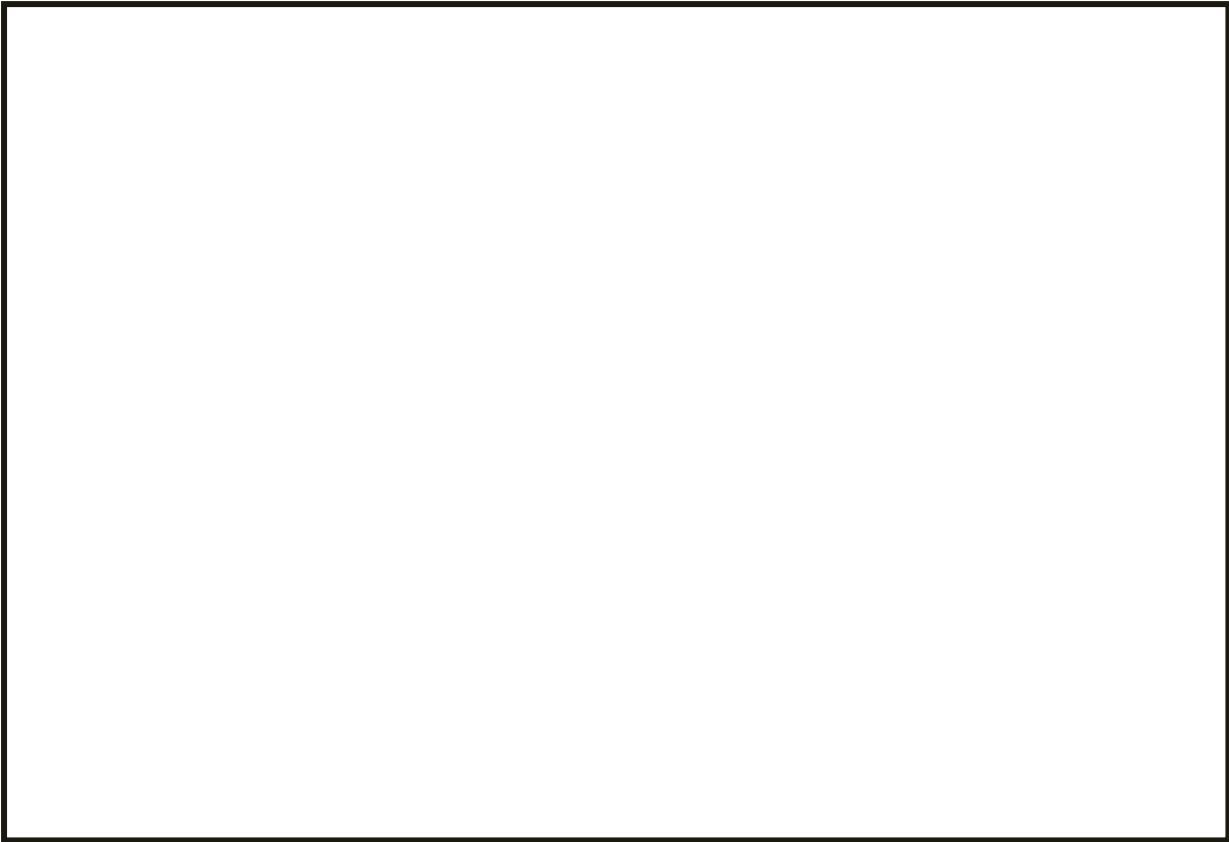
Nakresli tri mapové značky, ktoré sa používajú na historických mapách.

Vysvetli pojmy.

kartograf

kartografia

Pokús sa vytvoriť vlastnú historickú mapu. Zakresli do nej – hranice územia, významné sídla, významné bitky, vpád nepriateľov, postupy vojsk, a iné / použi vlastné značky/.

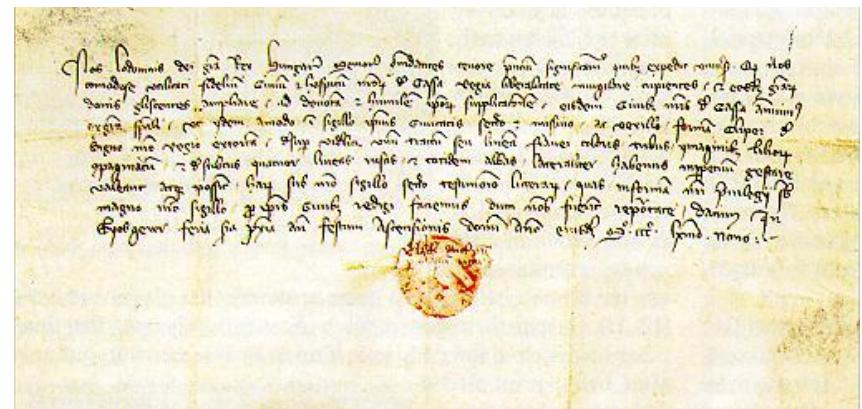
Čo patrí k obrazovým prameňom?

.....
.....
.....

Čo patrí k písomným prameňom?

.....
.....
.....

**Zahraj sa na historika, ako budeš postupovať? Na čo budeš zvedavý?
Aké otázky budeš klášť?**

.....
.....
.....
.....

Archív je /zakrúžkuj správnu odpoved/ :

- a/ miesto uloženia písomných prameňov
- b/ je menšie múzeum
- c/ album starých fotografií

Prečiarkni, čo nepatrí medzi hmotné pramene.

**kostol, hrad, šperky, minca, listina , fotografia mamy,
portrét Mony Lisy, peňaženka, obrázok, meč, pomník,
hradisko, videoklip, cd, prútený kôš, počítač, list z tábora**

Porovnaj fotografie mesta, napiš o zmenách, ktoré si zistil.

.....
.....
.....
.....
.....

Kalendár je súpis /zakrúžkuj správnu odpoveď/:

- a) sekúnd, minút a hodín jedného mesiaca
- b) hodín, dní a týždňov jedného mesiaca
- c) dní, týždňov a mesiacov jedného roka

Do tabuľky napíš najdôležitejšie dátumy a udalosti z tvojho života.

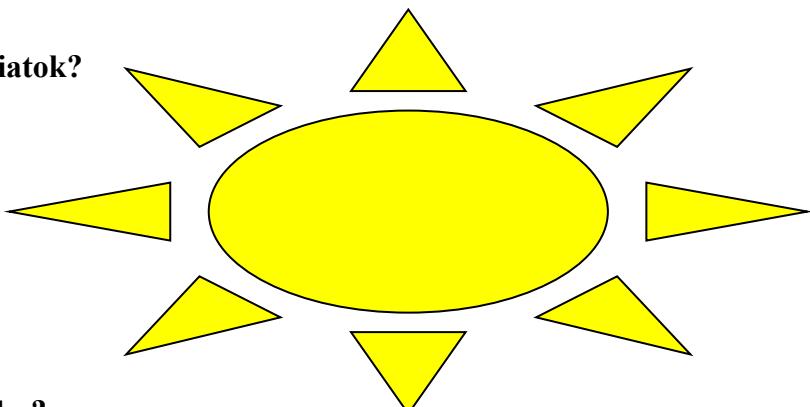
(napr. dátum prvého dňa v škole, narodenie súrodencov,)

Dátum	Udalosť

Do časovej priamky zakresli tieto udalosti.

Ktorý je tvoj najobľúbenejší sviatok?

Aké sviatky slávime na Slovensku?

Sväty Mikuláš.

Sväty Mikuláš patrí medzi najobľúbenejších svätcov. Narodil sa niekedy okolo roku 270 na južnom pobreží Malej Ázie, pravdepodobne v Patare. Už v mladosti sa stal povestný svojou dobročinnosťou, ktorá ešte vzrástla, keď sa stal biskupom v Myre. Svätý Mikuláš bol vďaka legendám aj patrónom, námorníkov, obchodníkov, majiteľov záložní, lekárnikov či voňavkárov. Slobodné dievčatá si ho vybrali za orodovníka na základe najznámejšieho príbehu z jeho života. Hovorí sa, že istý boháč mal tri dcéry. Keď schudobnel a jeho rodina už nemala čo do úst vložiť, rozhadol sa, že z dievčat urobí nevestky. Dozvedel sa o tom svätý Mikuláš, zabalil do kusa látky zlato a vhodil ho do mužovho domu. To zopakoval trikrát, až kým peňazí nebolo toľko, že sa všetky tri dievčatá mohli čestne vydať. V legendárnom životopise sv. Mikuláša zohráva významnú úlohu číslo tri. Tri boli boháčove dcéry i vrecká zlata, ktorými ich vykúpil, traja boli aj námorníci, ktorých vyslobodil z búrky pri tureckom pobreží, vzkriesil k životu troch zabitých mladíkov a zachránil troch neprávom odsúdených na smrť. Tieto dobré skutky konal pred svojou smrťou a rovnako aj po nej. Svätý Mikuláš zomrel v pokročilom veku a pochovali ho v myrskom kostole, kde boli jeho telesné pozostatky až do roku 1087. Keď Myru obsadili moslimovia, Mikulášove ostatky boli prenesené do talianskeho prístavného mesta Bari, kde žilo veľa gréckych pristáhovalcov. Tam postavili nový kostol zasvätený Mikulášovi. Z jeho hrobky v Bari vyteká vonná látka nazývaná myrha, čo vysvetluje jeho patronát nad voňavkármi a množstvo pútnikov prichádzajúcich k jeho hrobu. Vďaka tomu sa úcta k tomuto svätcovi rozšírila aj po západnom svete. Na základe legendy o troch chudobných dievčatách sa zrejme odvodzuje ľudový zvyk v niektorých krajinách obdarúvať sa na sviatok tohto sväorca drobnými darčekmi.

Kedy slávime sviatok sv. Mikuláša?

Kde sa narodil sv. Mikuláš?

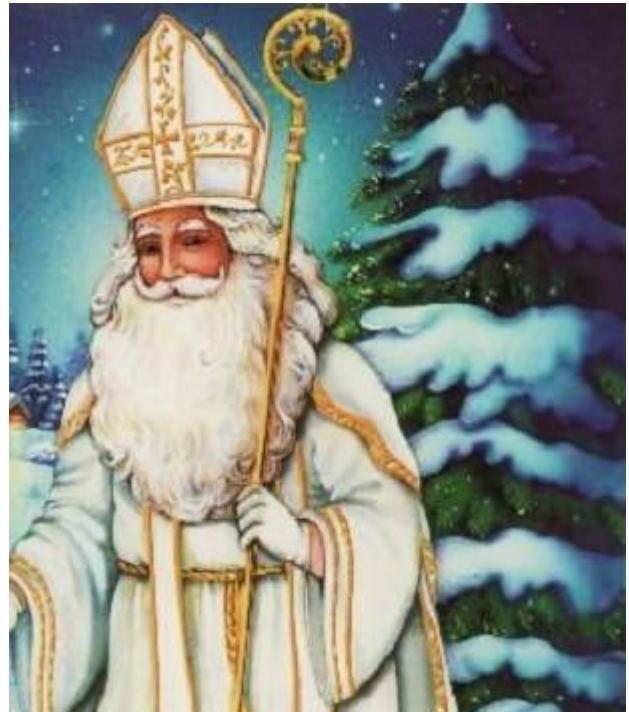
Aké dobré skutky vykonal sv. Mikuláš?

.....
.....
.....
.....
.....

Aký pekný zvyk sa zachoval vďaka sv. Mikulášovi?

.....

Poznáš nejakú krátku básničku pre sv. Mikuláša?

Vysvetli pojmy.

advent

koleda

Napíš o slávení Vianoc v tvojej rodine.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ktoré krstné mená sa vyskytujú najčastejšie v tvojej rodine?

Napiš presné dátumy menín.

Meno	Dátum
Jozef	19. marec

Ako vznikol adventný veniec. Prečítaj si ukážku a odpovedz na otázky.

Adventný veniec bol vynájdený až v 19. storočí. V čase adventu sa, deti v hamburgskej škole Rauhes Haus, založenej protestantským pastorem Johan Hinrich Wichernom každý deň pýtali či už sú Vianoce. V roku 1839, J. H. Wichern postavil veľký drevený kruh a položil na neho 19 malých červených a 4 veľké biele sviečky. Malú sviečku zapálil postupne každý všedný deň v čase adventu. V nedele rozsvietil veľkú bielu sviečku. Tento zvyk sa ujal na pôde protestantskej cirkvi v Nemecku. Neskôr sa adventný veniec vyvinul do menšej podoby so štyrmi alebo piatimi sviečkami, ako ho poznáme dnes. Okrûhly tvar vencu, nemá začiatok ani koniec, symbolizuje večnosť Boha, nesmrteľnosť duše a večný život nájdený v Kristovi. Šišky, oriešky alebo semienka, ktoré zdobia veniec sú symbolom života a vzkriesenia. Všetko dokopy vyjadruje nesmrteľnosť našej duše a nový, večný život nájdený v Kristovi. Štyri sviečky reprezentujú štyri týždne adventu. Svetlo opäť znamená Kristus, svetlo sveta.

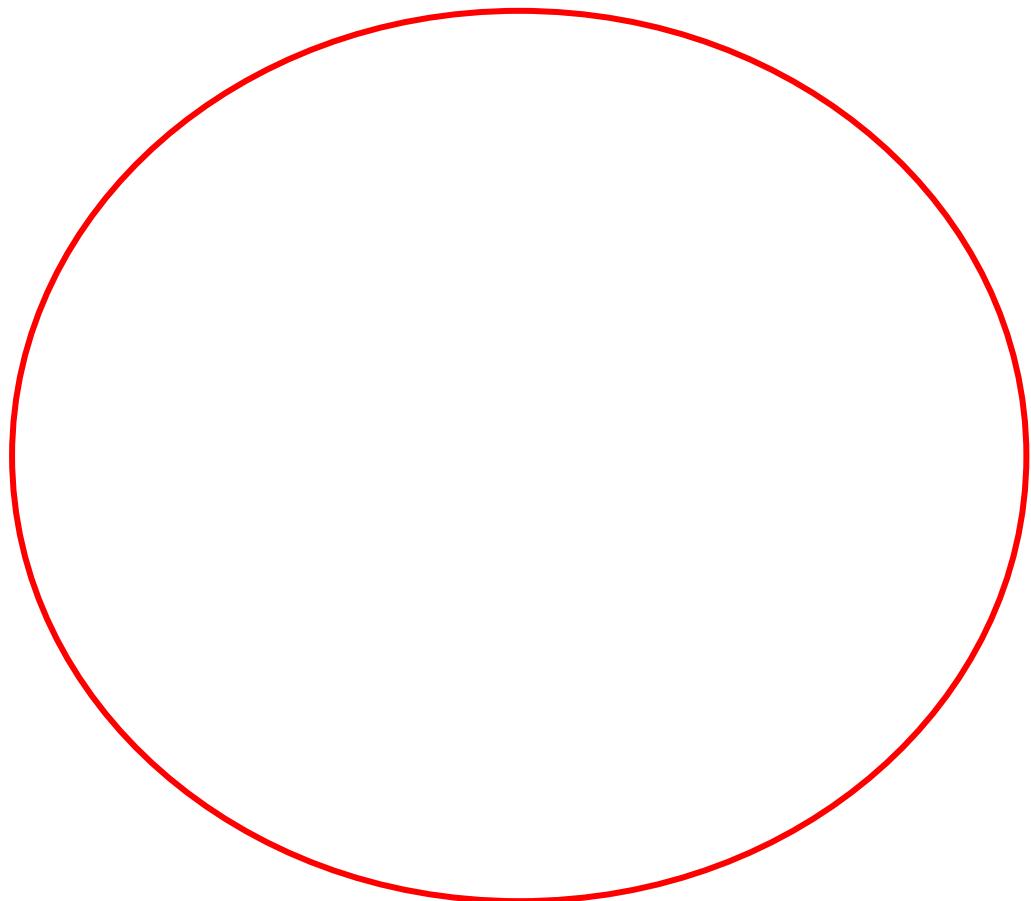
Koľko sviečok máme na adventnom venci?

V ktorej krajinе vznikla tradícia adventného vencu?.....

Aký tvar má adventný veniec?

Ako dlho trvá obdobie adventu?.....

Nakresli adventný veniec, ktorý mávate doma.

**Máte v mieste svojho bydliska nejaký pomník, pamätnú tabuľu alebo pamätník?
Ako vyzerá? Komu je venovaný?**

.....
.....
.....
.....
.....

Bol si už niekedy v múzeu? Čo všetko si tam videl? Aké predmety sa Ti páčili najviac?

**Múzeum – slovo múzeum je gréckeho pôvodu, museion znamená
v preklade dom, v ktorom bývajú múzy, je to miesto, kde sa vystavujú
pamiatky , hmotné pramene minulosti.**

Múzeum pozostáva z dvoch častí :

V každom múzeu sa nachádzajú rôzne zbierky, napríklad archeologická, prírodovedná. Napíš, aké zbierky si videl v múzeu, ktoré si navštívil.

.....
.....
.....
.....
.....

Múzeum v prírode sa volá

Aké predmety môžeš vidieť v múzeu v prírode?

Vyhľadaj na internete, aké múzeá v prírode na Slovensku môžeš navštíviť.

Správne urč storočie.

Letopočet	Storočie
755	
1309	
4016	
87	
2298	
19	

Zahraj sa na pracovníka múzea a nasledujúce predmety správne roztried' do jednotlivých zbierok.

**fotoaparát, dinosaurus, venuša, krpce, krovná, mozaika, mamut, telegraf,
bronzový meč, žiarovka, črpák, netopier, grécke mince, žula, telefón,
rebrinák, lebka neandertálca, kosa, kamenná sol', chomút, dreváky, zlato,
hodinový stroj, keramika, t'ava, model parného stroja, hrobka
panovníka, fujara, čepiec, kostene nástroje, mikroskop, nosorožec,
hrivny, fašiangové masky, kolíska, automobil, stodola, vápenec, model
kolesového parníka, strieborná čaša**

Technická zbierka

Prírodovedná zbierka

Archeologická zbierka

Etnografická zbierka

Musée du Louvre je múzeum v Paríži . Zaberá veľkú časť paláca Louvre pozdĺž brehu Seiny. Patrí k najväčším a najslávnejším múzeám na svete. Rozlohou výstavných priestorov je tretím najväčším múzeom na svete. Múzeum otvorili 10. augusta 1793, základ zbierky vytvoril však už kráľ František I. Zbierku značne rozšíril najmä okolo roku 1800 Napoleon Bonaparte, ktorý dal priniesť rôzne predmety z celého sveta. Vchod do Louvru tvorí sklenná pyramída, čo prejdeme do pavilónov ako Richelie, Sully, Denon, paláca, ktorého najstaršie časti sú z roku 1200. Samotné múzeum skrýva skvosty ako obraz Mona Lisa, fragmenty sôch z aténskej Akropoly, Michelangelových Spútaných otrokov, diela Botticelliho, Raffaela , Goyou.

Odpovedz na tieto otázky.

V akom meste sa nachádza Louvre?

Uved' dátum kedy bolo otvorené toto múzeum?

Aký slávny obraz nájdeš v tomto múzeu?

Obrazy, ktorých autorov môžeš vidieť v Louvri?

.....

.....

Pokús sa vysvetliť tieto myšlienky.

História je učiteľkou života.

Každá ľudská tragédia a každá vojna je potvrdením toho, že ľudia sa nedokážu poučiť z histórie.

Aké filmy s historickou tematikou si videl?

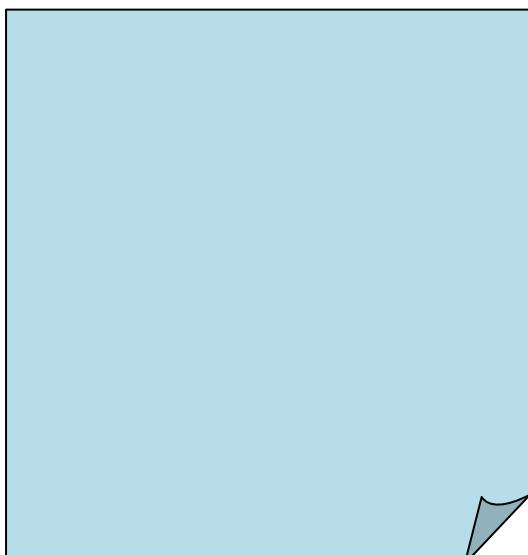
.....
.....
.....
.....
.....

Napiš tri letopočty týchto storočí.

Storočie	Letopočty
8. storočie	
12. storočie	
5. storočie	
21. storočie	
1. storočie	
17. storočie	
25. storočie	

Zamysli sa nad tým, čo ťa na tomto pracovnom liste zaujalo, zapíš si svoje myšlienky, postrehy, otázky. Vyjadri smutným alebo veselým smajlíkom tvoje pocity z bádania.

Zdroje

MIHÁLIKOVÁ, Margita, TONKOVÁ, Mária. 2009. Dejepis pre 5. ročník základnej školy. 1. vyd. Bratislava: SPN, 2009. 79 s. ISBN 978-80-10-01795-9.

- http://nd01.jxs.cz/950/142/5e816e4c96_31900377_o2.jpg
http://imageproxy.jxs.cz/~nd01/jxs/cz~/768/370/f3fb060e2d_18065620_o2.jpg
<http://www.noze.sk/noze/ECHZ/chlzb/klin/pastny/typy/typy.jpg>
http://www.ilava.sk/thumbnail.php?i=http://ilava.maurit.sk/library/images/foto_mapy_03_1.jpg&w=565&p=1
https://www.docz.cz/i/stolny-globus-na-kovovom-podstavci-25-cm_1060.jpg
http://visit.bratislava.sk/VismoOnline_ActionScripts/Image.ashx?id_org=700013&id_oberazky=10381&datum=30.08.2010+10%3A33%3A22
[http://www.kosice.sk/img/history_img_\(18\).jpg](http://www.kosice.sk/img/history_img_(18).jpg)
http://www.tegnergatan19.se/files/bild_just_nu_historik_01.gif
http://www.presov.sk/image/137/img_1212051990.jpg
<http://www.theatre-architecture.eu/res/data/112/012657.jpg?seek=1>
http://www.slovak.com/christmas/bell_on_branch.jpg
http://www.misie.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=289
http://sacr3-files.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com/objects/1433/Podunajske_muzeum_Komarno_hl_budova.JPG.jpg
<http://impressivemagazine.com/wp-content/uploads/2013/06/Louvre-Museum-Paris.jpg>
http://sk.wikipedia.org/wiki/Mus%C3%A9e_du_Louvre
<http://3.bp.blogspot.com/L5250tKjuik/T3r8PwJ1acI/AAAAAAAAGSI/pKtIvQFWXw8/s400/elizabeth-taylor-cleopatra.jpg>
<http://referaty.aktuality.sk/sv-mikulas/referat-25962#>
<http://www.topolcianky.sk/wp-content/uploads/2013/11/str.4.-k-pozy%C3%A1nke-sv.-Mikul%C3%A1%C5%A1.jpg>
http://media.npr.org/assets/img/2012/02/02/mona-lisa_custom-31a0453b88a2ebcb12c652bce5a1e9c35730a132-s6-c30.jpg